

คำวินิจฉัยของ นายอภัย จันทนจุลกะ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๓/๒๕๔๘

วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สามไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๘/๒๕๔๗ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ โดยมีนายอรุณ คงมั่น เป็นหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือแจ้งให้พรรคทางเลือกที่สามพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งพรรคทางเลือกที่สามได้มีหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าได้ดำเนินการจัดหาสมาชิกพรรคแล้ว จำนวน ๕,๒๔๕ คน และจัดตั้งสาขาพรรคจำนวน ๔ สาขา คือ

(๑) สาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๘๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลเมตตาท่ม อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร

(๒) สาขาพรรค ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๔๒ ถนนประจักษ์ ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

(๓) สาขาพรรค ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๑๕/๑๔ หมู่ที่ ๑๑ แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร

(๔) สาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๖ หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคการเมืองหรือไม่ และมีข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง

หรือไม่ อย่างไร ซึ่งได้รับรายงานผลการตรวจสอบสรุปได้ว่า สาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ เป็นไปโดยถูกต้อง ยกเว้นสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ (จังหวัดสกลนคร) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสกลนคร รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า วันเวลา ในการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคไม่สอดคล้องกันและมีสมาชิกพรรค ๓ คน ให้ถ้อยคำว่าไม่มีการประชุมจัดตั้งหรือเลือกกรรมการสาขาพรรคแต่อย่างใด ตลอดทั้งสถานที่ตั้งสาขาพรรคไม่มีความเหมาะสม ไม่มีความพร้อม จึงไม่ควรให้การรับรองสาขาพรรคทางเลือกที่สาม จังหวัดสกลนคร

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้มีหนังสือแจ้งรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ไปยังหัวหน้าพรรคและให้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ซึ่งพรรคทางเลือกที่สามได้ชี้แจงว่า ประธานสาขาพรรคสับสนจึงตอบคำถามไม่ตรงตามประเด็น ของเจ้าหน้าที่ผู้สอบถาม โดยยืนยันว่ามีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคตามวันเวลาและสถานที่ที่ระบุไว้ใน รายงานการประชุมจริง ต่อมาพรรคทางเลือกที่สามได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า นายอรุณ คงมัน ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรค ทำให้กรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามข้อบังคับ พรรคทางเลือกที่สาม พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๑ และให้นายวิระวัฒน์ สุขเกษม รองหัวหน้าพรรค รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าพรรค ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือตอบรับการเปลี่ยนแปลง เป็นที่เรียบร้อยตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

นายวิระวัฒน์ สุขเกษม รองหัวหน้าพรรครักษาการในตำแหน่งหัวหน้าพรรคได้มีหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ขอเลิกการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ (จังหวัดสกลนคร) และต่อมาได้มีหนังสือยืนยันการยกเลิกการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองดังกล่าวพร้อมแจ้งมาด้วยว่าได้ทราบแล้วว่า กรณีดังกล่าวอาจเป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม แต่พรรคทางเลือกที่สาม ไม่ประสงค์จะดำเนินกิจการทางการเมืองต่อไป จึงยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น

นายทะเบียนพรรคการเมือง พิจารณาแล้วเห็นว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียน พรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สามไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง พรรคทางเลือกที่สาม ไม่ได้ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองครบภาคละหนึ่งสาขาตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียน ประกาศกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕

จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคทางเลือกที่สามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญ ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๘ มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป โดยแจ้งเป็นหนังสือให้พรรคทางเลือกที่สาม ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับหรือถือว่าได้รับหนังสือแจ้ง ต่อมาสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้รับหนังสือดังกล่าวคืนจากไปรษณีย์ที่แจ้งว่าผู้รับย้ายที่อยู่ใหม่ ศาลรัฐธรรมนูญ จึงได้ปิดประกาศศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้พรรคทางเลือกที่สามยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวัน แต่เมื่อครบกำหนดสิบห้าวันพรรคทางเลือกที่สามไม่ได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ แต่อย่างใด

ประเด็นตามคำร้องที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า กรณีมีเหตุที่จะยุบพรรคทางเลือกที่สามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สามไว้ในทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ จึงเป็นหน้าที่ของพรรคทางเลือกที่สามจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กล่าวคือ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองพรรคทางเลือกที่สามจะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกพรรคตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกพรรคซึ่งมีอยู่ในแต่ละภาคตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง บัญชีรายชื่อภาคและจังหวัด ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๑ โดยแบ่งจังหวัดต่าง ๆ ออกเป็น ๔ ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ และให้พรรคทางเลือกที่สามชี้แจงข้อเท็จจริง

เกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ (จังหวัดสกลนคร) ซึ่งนายวิระวัฒน์ สุขเกษม รองหัวหน้าพรรครักษาการในตำแหน่งหัวหน้าพรรคได้มีหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า การจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ ดำเนินการไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ใน ข้อบังคับพรรคหลายประการและต่อมาได้มีหนังสือยืนยันการยกเลิกการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว พร้อมแจ้งว่าได้ทราบแล้วว่ากรณีดังกล่าวอาจเป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม พร้อมยอมรับผลที่เกิดขึ้นและไม่ประสงค์จะดำเนินกิจการทางการเมืองต่อไป นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีหนังสือและประกาศให้พรรคทางเลือกที่สามชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา แต่พรรคทางเลือกที่สามไม่ได้ยื่น คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่อย่างใด กรณีจึงฟังได้ว่า พรรคทางเลือกที่สามไม่ได้ดำเนินการให้มีสาขาพรรค ครอบคลุมภาค ตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรรคทางเลือกที่สามได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ของกฎหมายฉบับเดียวกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคทางเลือกที่สาม ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายอภิรักษ์ จันทนกุลกะ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ